

Ook in Johannes' dagen zullen de christenen geschreeuwd hebben tot God vanuit kerkers en arena's. Schilderij: 'De overwinning van het geloof – christelijke martelaren ten tijde van Nero' van Eugene Thirion (negentiende eeuw).

De rauwe dood van martelaren leidt tot een plek op de troon

Als koningen regeren

Pasen 2020 zal ons lang heugen. Geen massale samenzang in een overvolle kerk. Thuis, in kleine kring, bij de laptop of kerkradio toch met de gemeente de lofzang gaande houden. Wie of wat heeft het nu eigenlijk voor het zeggen in deze wereld? Het coronavirus? De macht van besmetting, ziekte en dood?

Tekst: dr. J. Hoek

Het koningschap van Jezus staat vast, zo zeker als Hij op de derde dag verrezen is. Dé corona, de echte kroon draagt Hij. Maar Jezus' koningschap blijft tot op de jongste dag een verborgen, een aangevochten realiteit, een heerschappij in het teken van het kruis. Wij zien nog niet dat Hem alle dingen onderworpen zijn (Hebr.2:8). Het boek Openbaring geeft dit volstrekt eerlijk en realistisch aan. Hoofdstukken lang lijken duistere machten het voor het zeggen te hebben, zodat de gemeente met de rug tegen de muur staat. Tegelijkertijd weet Johannes dat het geslachte Lam stáát en als de Leeuw van Juda Overwinnaar is (Openb.5:5,6).

Hart onder de riem

We lezen Openbaring 20, bijna aan het einde van het laatste bijbelboek, als een geweldige bemoedi-

ging, een hart onder de riem voor alle trouwe belijders van Jezus' naam. Vaak wordt boven de perikoop Openbaring 20:1-10 het opschrift 'Het duizendjarig rijk' geplaatst. Deze term wordt hier echter niet gebezigd. Beter vind ik de drie opschriften in mijn bijbel-tje: de satan gebonden (vs.1-3), de eerste opstanding (vs.4-6), de satan geheel overwonnen (vs.7-10). Zoals bekend gaan de wegen van uitleggers bij dit hoofdstuk ver uiteen. Gaat het over een periode van duizend jaar die nog in de toekomst ligt met een vreedrijk op aarde, voordat de jongste dag aanbreekt? Of geeft dit hoofdstuk een bepaald zicht op de geschiedenis tussen Jezus' paasoverwinning en Hemelvaart tot aan de dag van Zijn verschijning in heerlijkheid? Persoonlijk kies ik voor het laatste en daarmee voor een symbolische opvatting van de 'duizend jaar'. De boodschap van dit hoofdstuk is

dan dat Jezus te midden van alle geweld van de duistere machten de regering toch vast in handen heeft en dat dit, al is het fragmentarisch, van tijd tot tijd ook in de huidige wereld zichtbaar wordt. Er zijn paastekenen en de wereld is niet paasloos.

Eerste opstanding

Laten we ons concentreren op de verzen 4 tot en met 6 over 'de eerste opstanding'. We mogen met Johannes op Patmos een blik in de hemel slaan en zo achter de schermen van het wereldgebeuren kijken. In de wereld worden mensen onthoofd of op andere manieren om het leven gebracht om het getuigenis van Jezus en om het Woord van God. De aarde kleurt rood van het bloed van trouwe belijders. Wat kan de satan toch ver gaan. Waar blijft God met Zijn hulp? Zou ook in Johannes' dagen die schreeuw tot God niet geklonken hebben vanuit kerkers en arena's? Zou de gemeente in de zondagse samenkomsten en doordeweekse gebedsuren niet gesmeekt hebben om uitkomst? En dat schijnbaar tevergeefs?

Kijk nu eens met mij mee, schrijft Johannes. Ik zag de zielen van de martelaars. U kent hen toch goed en u treurt toch diep om hun marteldood?

Misschien geldt het wel uw eigen man of vrouw of kind, broer of zus. Ze hebben u en jou het goede voorbeeld gegeven. Ze hebben het beest en zijn beeld niet aanbeden en het merkteken van het beest niet ontvangen op hun voorhoofd en hun hand. Ze hebben geweigerd de keizer of welke aardse macht ook maar als god te vereren. Ze hebben hun denken en hun doen niet laten bepalen door de ideologie van de goddeloze wereld en evenmin door de valse spiritualiteit van religie zonder Christus. Die standvastige houding hebben ze met de dood moeten bekopen.

Geen niemandsland

Maar kijk nu toch eens goed: ze leven en ze heersen als koningen! Samen met Christus delen ze het paasleven in de glorie. Ze mogen de eerkroon dragen, terwijl ze juist alle eer aan Christus geven. Want ze weten: het is 'door u, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen!' Christus riep hen hogerop. Kom aan, u bent getrouw geweest tot in de dood, maar uw aardse dienst was nog maar weinig vergeleken met de hogere dienst die u nu mag vervullen.

'Zalig en heilig is hij die deel heeft aan de eerste opstanding.' Dat wil zeggen: de mens die direct na het sterven met Christus leeft in heerlijkheid. Vanuit het perspectief van Pasen is sterven dus meteen ook opstaan tot nieuw leven. Hetzij dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn van de Heere. Er zit geen millimeter niemandsland tussen de laatste stap op aarde en de eerste stap in de hemelse troonzaal. Jezus heeft immers gezegd: 'Waar Ik ben, daar zal ook Mijn dienaar zijn.' (Joh.12:26) Met Mij in lijden en dood, met Mij in opstanding en eeuwig leven.

Alleen martelaars?

'En zij werden weer levend en gingen als koningen regeren met Christus, duizend jaar lang.' (vs.4b) De zaligen zitten op tronen. We vragen ons af wat deze koninklijke bediening inhoudt. Wat valt er te regeren als de heerschappij in Christus' handen ligt en wanneer in de hemelse troonzaal Gods wil volmaakt wordt gehoorzaamd? Wij weten niet hoe we dit verder moeten invullen. In elk geval leeft de triomferende kerk in de hemel bewust, in Christus' nabijheid. En de rust van de zaligen is tegelijkertijd werkzaamheid, het mee dragen van verantwoordelijkheid, en niet te vergeten de priesterlijke voorbede voor de strijdende kerk op aarde. In vers 9 staat dat ze priesters zijn van God en van Christus. Dat wijst op volkomen toewijding aan de HEERE en tegelijkertijd hartelijke bewogenheid met de gemeente op aarde.

Men kan hier de vraag stellen of het alleen voor martelaars geldt dat ze met Christus op Zijn troon zullen zitten. In Openbaring 3:21 lezen we dat dit het vooruitzicht is voor ieder die 'overwint', dus voor elke broeder of zuster die in de kracht van de Heilige Geest de goede strijd heeft gestreden. Er mag in de hemel en op de nieuwe aarde verschil zijn in heerlijkheid (en de martelaars zullen bijzonder schitteren en stralen), maar er is geen verschil in zaligheid. Dit geluk is weggelegd voor elk die de HEERE vreest, hoe klein of groot hij of zij ook is.

Sterfdatum vieren

Wat een troost bevat dit visioen voor de zwaarbeproefde en diepbedroefde gemeente op aarde. Ze mag wel treuren om haar geliefde doden, die dikwijls zo wreed uit dit leven werden weggerukt. Maar ze treurt niet als degenen die geen hoop hebben. Integendeel, in de vroege christelijke kerk werden de verjaardagen van de martelaars gevierd op hun sterfdatum in plaats van op hun geboortedatum. Want toen ze in Christus stierven, begonnen ze pas voluit te leven.

'Maar de overige van de doden werden niet weer levend, totdat de duizend jaar tot een einde gekomen waren.' (vs.5a) Dat is de donkere keerzijde. Wanneer de verachten en veroordeelden in Christus' nabijheid genade en eer ontvangen, zullen de wrede heersers en hardvochtige rechters verdwijnen in duisternis. Op de jongste dag staan ze bedremmeld in de beklagdenbank en ontvangen hun verdiende vonnis. Hun schimmig en droevig bestaan kun je geen 'leven' noemen. Daarom staat er dat ze niet weer levend werden en geen deel hadden aan de eerste opstanding. Hun wacht 'de tweede dood' in eeuwige verlorenheid. Wat een ernstige waarschuwing en aansporing voor ons om onszelf geen rust te gunnen, totdat we in geloof mogen vertrouwen dat we Jezus' eigendom mogen zijn en Hem als Koning dienen. ■

Dr. J. Hoek
uit Veenendaal is
emeritus hoogleraar
gereformeerde
spiritualiteit.

Meeste GZB-zendingen keren terug, enkelen blijven

Hoop, ondanks corona

De crisis rond het coronavirus houdt heel Nederland in zijn greep, dus ook de GZB. Toch wil directeur ds. J.P. Ouwehand zich niet laten lamslaan door crisismanagement. ‘De wereld heeft juist nu boodschappen van hoop nodig.’

Tekst: Gijbert Wolvers

Ds. Ouwehand vertelt per beeldtelefoon hoe hij de afgelopen weken beleefd heeft: ‘Samen met het GZB-Crisismanagement-team moest ik ontzettend veel besluiten nemen. Lastig, want elke dag haalden de ontwikkelingen ons in. Altijd stonden de veiligheid van de zendingen-werkers en het kantoorpersoneel en de belangen van onze partners wereldwijd voorop. Ikzelf startte mijn crisismodus. Dan word ik rationeel, probeer overzicht te houden over mogelijkheden en risico’s. Samen met het crisisteam probeer ik ook op een geestelijke manier leiding te geven. We zoeken naar een balans tussen verantwoordelijkheid nemen en vertrouwen op God. Tenslotte bepaalt Hij de gang van zaken.’

Welke impact heeft de coronacrisis op de GZB?

‘Op korte termijn ging dat vooral om de zendingen-werkers. Wij besloten dat een – groeiende – groep naar Nederland moest terugkeren. Een aantal zit echter in lockdown en kan geen kant op. Sommigen willen wel, maar kunnen niet meer terug. Enkelen kunnen redelijk doorgaan met hun werk, zoals de twee artsenechtparen in ziekenhuizen in Congo. Als in dit land corona toeslaat, zijn deze artsen daar dubbel hard nodig.

De gemeenten in Nederland komen niet meer samen. Dat gaan we fors merken in de fondsenwerving. De GZB-dag op 14 maart moesten we afgelasten; de GZB-Experiencereizen werden afgeblazen; teleurstellend voor sprekers, reizigers en medewerkers. De lange termijn baart mij grote zorgen. Als het virus in Afrika komt, loopt de situatie daar enorm uit de hand. Er komt veel sociale onrust en geweld als mensen geen inkomen en eten hebben. Dat zal ook voor ons werk grote gevolgen hebben. De partnerorganisaties waarmee we samenwerken zullen vooral proberen te overleven. Deze problemen zijn overweldigend.

Voedsel uitdelen aan daklozen

Leendert en Nelleke Wolters wonen met hun gezin in Praag. Op de website van de GZB vertellen ze over de situatie in Praag in deze coronatijd.

‘Een van de dingen die we ‘gewoon’ proberen door te laten gaan, is eten brengen naar de daklozen. Zij zijn nog net zo dakloos als voor de pandemie losbrak, alleen hebben ze wel veel meer honger dan toen, omdat ze minder te eten krijgen. (...) Veel daklozen zijn HIV-besmet, drugs- of drankverslaafd en in verzwakte conditie. Als zij ziek worden, is de kans groot dat ze overlijden. Het uitdelen van het eten moet dus snel en veilig gebeuren.

Hoewel we bezorgd waren dat de politie onder de huidige restricties zou ingrijpen en het eten uitdelen zou verbieden, is dat God zij dank, niet gebeurd. De politie stond wel op de uitkijk, maar liet alles gebeuren. Het heeft er mogelijk aan bijgedragen dat alles ordelijk en snel verliep.

Wie weet wat er verandert in deze individualistische maatschappij. Wat zou het mooi zijn als de gemeenschapszin blijvend zou zijn, ook als deze crisis voorbij is. (...) Maar meer nog dan dat, hopen en bidden we dat nu mensen geconfronteerd worden met hun angsten en het besef dat hun leven eindig is, hen dat zal uitdrijven naar de levende God. (...) Dat zou toch geweldig zijn, als dit alles een golf van opwekking door Europa zou sturen?’

Daklozen in Praag hebben nu extra hard eten nodig.

Hoe komt de GZB straks weer boven water? We vertrouwen dat de achterban ons niet in de steek laat. Maar de economische gevolgen raken ook die achterban. De GZB moet nog scherper gaan kiezen in wat we doen of laten. We kunnen straks niet de gordijnen opendoen en verdergaan alsof er niets is gebeurd.'

Wat zijn de financiële gevolgen van deze crisis voor de GZB?

'We houden rekening met behoorlijke inkomstandaard, hoewel we hopen dat gemeenten zich realiseren dat onze werkzaamheden – en dus ook onze uitgaven – doorgaan. Aan de andere kant willen wij geen zware claims neerleggen in een tijd dat mensen onzeker zijn over hun baan en inkomen. Ik hoop dat gemeenteleden betrokken blijven met hun gebed. Met de verhuurder van de Midden Nederland Hallen maakten we de mooie afspraak dat de aanbetseling voor de GZB-dag een tegoedbon voor de volgende keer is. Maar de GZB mist wel de inkomsten van die dag zelf.

De GZB wil de werkers en partners blijven steunen. Stoppen met die steun betekent dat de armsten de rekening betalen. Belangrijk is dat wij, westerlingen, beseffen dat wereldwijd miljoenen mensen altijd

gebukt gaan onder rampen: aids, malaria, tbc, ebola, sprinkhanen, honger, armoede. Meestal gebeurt dit ver van ons bed. Nu even niet. Corona houdt ons sterk bezig, omdat het ons persoonlijk raakt. Denken wij gewoonlijk ook aan die miljoenen die doorlopend in crisissituaties leven? Of zien wij onze vermeende onkwetsbaarheid als ons recht? Nu zijn wij daar waar mensen in Congo altijd zijn.'

Wederkomst

'De wereld heeft juist nu boodschappen van hoop nodig. Zendingswerker John Lindhout meldde dat de hervormde gemeente in Managua, Nicaragua, drie keer per dag thuis een 'gebedsketting' vormt. 's Avonds gebeurt dat ook fysiek, met een heel kleine groep. Leendert en Nelleke Wolters delen – met maskers voor – voedsel uit aan Praagse daklozen. Meer dan ooit heeft de wereld het Evangelie nodig. De kerk wil onder alle omstandigheden dat Evangelie delen en present zijn. Dit is zo, omdat Christus Zijn gemeente bewaart. Dáár ligt de grond van onze hoop. Bovendien: doet deze crisis ons ook verlangen naar een wereld waarop vrede en gerechtigheid zullen heersen? Deze ramp roept ons op oog te hebben voor Christus' wederkomst. Als dat niet hoopvol is!' ■

Gijsbert Wolvers
is relatiebeheerder
gemeenten bij de
GZB.

Bemoediging tijdens de coronacrisis

Hoe kunnen gemeenteleden in deze tijd van sociale onthouding bemoediging en troost ontvangen? De Gereformeerde Bond en de IZB komen met initiatieven om pastorale zorg en bemoediging op afstand te bieden.

De Waarheidsvriend: Gratis nummers bestellen om rond te brengen

Vanwege de coronacrisis is het niet mogelijk om bij de uitgang van de kerk nummers van *De Waarheidsvriend* uit te reiken. Voornamelijk gebeurt dit bij 'bijzondere nummers', zoals het belijdenisnummer of een nummer waarin vanuit de Bijbel in diverse artikelen licht op deze tijd valt. In een aantal gemeenten worden de nummers nu rondgebracht, vaak in combinatie met het kerkblad. Een idee ter navolging? Kerkenraden en/of contactpersonen van de Gereformeerde Bond kunnen de komende tijd gratis nummers bestellen, om zo toerusting, troost en bemoediging te bieden.

Kerkenraden die er de voorkeur aan geven om gemeenteleden digitaal te bereiken, kunnen een pdf bestellen van een aantal artikelen over de coronacrisis die al in *De Waarheidsvriend* gestaan hebben, of een pdf van artikelen uit het nummer van *De Waarheidsvriend* van die week. Te bestellen

bij voorlichter@gereformeerdebond.nl.

De Waarheidsvriend: Themanummer 75 jaar bevrijding bestellen

In deze tijd van sociale onthouding merken we hoe groot het kostbare geschenk van vrijheid is. *De Waarheidsvriend* komt DV op 30 april met een themanummer, waarin we speciale aandacht geven aan de bevrijding van de Duitse overheersing op 5 mei 1945. Gedenken, wat is dat eigenlijk, wat is de bijbelse betekenis ervan? Hoe heeft Nederland de vrijheid na 1945 gebruikt? Hoe heeft verzoening na de oorlog een plaats gehad in dorpen (en kerkelijke gemeenschappen) waar de NSB dominant was? Onder meer deze vragen komen in het themanummer aan de orde.

In de oorlog waren er gelukkig mensen die onderdak verleenden aan onderduikers. In hoeverre speelden religieuze motieven hierbij een rol? Historicus dr. Bart Wallet gaat hierop in. Vlak voor de bevrijding zijn er helaas nog onschuldige burgers gefusilleerd. Zo ook in het Drentse Spij. Mevrouw Everts-Lunenburg vertelt over de dramatische gebeurtenissen die op 10 april 1945 plaatsvonden en die haar vader en broer het leven kostten.

Kerkenraden en/of contactpersonen van de Gereformeerde Bond kunnen gratis num-

mers bestellen en onder gemeenteleden verspreiden, om zo toerusting te bieden in deze tijd waarin we kerkdiensten en gemeente-activiteiten moeten missen. Uiterlijk op 23 april doorgeven via voorlichter@gereformeerdebond.nl.

IZB: hulp bij telefonisch ouderenpastoraat
Nu door de coronacrisis pastoraal bezoek niet of nauwelijks mogelijk is, zijn in veel gemeenten kerkenraadsleden en vrijwilligers betrokken bij het telefonische ouderenpastoraat.

De IZB heeft op de site een handleiding gepubliceerd (geschreven door emeritus predikant ds. Henk de Graaff), evenals een groot aantal teksten, liederen en gebeden die bij dit pastorale contact benut kunnen worden.

Ook voor predikanten is er pastorale hulp via de telefoon mogelijk. De IZB heeft een lijst met predikanten opgesteld, die zich bereid verklaard hebben om als 'pastorale praatpaal' op te treden. Dienstdoende predikanten kunnen bij hen aanklappen om hun hart te luchten, ervaringen te delen, samen te bidden of bijbel te lezen, om weer nieuwe moed en inspiratie op te doen. Zie: www.izb.nl.

Gebed ten tijde van de coronacrisis

Barmhartige God,

*U roepen we aan, U Die regeert.
Wat we meemaken, is ongekend.
We voelen ons nietig, kwetsbaar.
Zekerheden ontvallen ons.*

*Zet ons stil voor U,
persoonlijk, als kerk, als samenleving.
Werk krachtig met Uw Geest,
opdat we ons tot U keren.*

*Ontferm U over wie geïsoleerd zijn:
ouderen, zieken, mensen met een beperking.*

*Zwaar is het gemis van bezoek,
vooral als het niet begrepen wordt.*

*We leven naar Pasen toe – dit jaar zo anders...
Voor U, Heere Jezus, is geen barrière te groot.
Als de Levende komt U door dichte deuren heen,
met Uw vrede, verworven aan het kruis.*

*Laat het écht Pasen voor ons worden.
Zegen de verkondiging – al is het op afstand.
Uw Levenskracht overwint onze doodsheid.
U komt de glorie toe, opgestane Heere!*

Amen.

Ds. J.C. Schuurman

*De komende tijd
staat er op deze
plaats wekelijks een
gebed.*
